

5.6 แผนการป้องกันการเสื่อมโทรมของทรัพยากรดินและรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน

กิจกรรมส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน และการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน

● หลักการและเหตุผล

เมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2536 สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรบ้านใหม่พัฒนา หมู่ที่ 8 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง ราษฎรบ้านปลายนา หมู่ที่ 7 ตำบลทุ่งกว๋าว อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง ได้ทูลเกล้าถวายฎีกา ขอพระราชทานพระมหากรุณาให้ทาง ราชการช่วยเหลือการขาดแคลนน้ำ สำนักแผนงานและโครงการ กรมชลประทาน ได้พิจารณาว่าโครงการ ก่อสร้างเป็นอ่างเก็บน้ำเพื่อส่งน้ำให้พื้นที่โครงการในช่วงขาดแคลนน้ำ โดยได้จัดทำรายงานเบื้องต้น ขึ้นเมื่อ วันที่ 2 มิถุนายน 2537 เพื่อกำหนดขอบเขตของงานสำรวจข้อมูลพื้นฐาน ในการศึกษาวัตถุประสงค์ เพื่อส่งน้ำช่วยเหลือพื้นที่การเกษตรประมาณ 9,000 ไร่ ให้เป็นแหล่งเก็บกักน้ำ ไว้ช่วยเหลือพื้นที่เพาะปลูก ให้แก่พื้นที่บางส่วนในเขต ตำบลทุ่งกว๋าว อำเภอเมืองปาน และตำบลบ้านคำ อำเภอเมือง จังหวัดลำปางเป็นแหล่งน้ำ สำหรับการอุปโภค-บริโภค ในฤดูแล้งของราษฎร และสัตว์เลี้ยงที่อาศัยในเขตโครงการป้องกันบรรเทาอุทกภัย จากน้ำหลากในลุ่มน้ำแม่เงินเป็นแหล่งแพร่และเพาะขยายพันธุ์ ปลาน้ำจืดให้ราษฎรได้บริโภค และมีรายได้ เสริม จากการที่เกษตรกรมีการปรับเปลี่ยนวิธีการทำการเกษตร เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อาจส่งผลทำให้คุณภาพของทรัพยากรดินเสื่อมโทรม จึงต้องมีการป้องกันการเสื่อมโทรมของทรัพยากรดิน หา แนวทางด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำ การปรับปรุงบำรุงดิน การแก้ไขดินที่มีปัญหาในการทำ การเกษตร ถ่ายทอดข้อมูลและความรู้ให้กับเกษตรกร เจ้าหน้าที่ของรัฐ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และบุคคลที่ สนใจ เพื่อให้การพัฒนาการเกษตรเป็นไปอย่างยั่งยืน

● วัตถุประสงค์

1. เพื่อแนะนำ ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน การปลูกพืชบำรุงดิน การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ชนิดและการฝึกอบรมเกษตรกรด้านพัฒนาที่ดินในพื้นที่โครงการ
2. เพื่อประเมินกำลังผลิตของดินตามศักยภาพต่อการปลูกพืชตามชั้นความเหมาะสมของดิน ระดับต่าง ๆ แนวทางการแก้ไขข้อจำกัด และศึกษาวิธีการจัดการเพื่อเพิ่มผลผลิตในพื้นที่โครงการ

● หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กองสำรวจดิน และวิจัยทรัพยากรดินกรมพัฒนาที่ดิน /สถานีพัฒนาที่ดินลำปาง สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 6

● งบประมาณ

300,000 บาท

● พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่บริเวณโครงการอ่างเก็บน้ำแม่เงิน จังหวัดลำปาง

● วิธีดำเนินการ

1. กิจกรรมส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินและการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน

1.1 วัตถุประสงค์ของกิจกรรม

- 1) เพื่อให้เกษตรกรวางแผนการปลูกพืชเศรษฐกิจได้อย่างเหมาะสมกับดินและน้ำ
- 2) เพื่อให้เกษตรกรทราบวิธีการใช้ประโยชน์การปรับปรุงบำรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ
- 3) เพื่อให้เกษตรกรสามารถผลิตปุ๋ยอินทรีย์และสารอินทรีย์ทดแทนสารเคมีทางการเกษตร
- 4) เพื่อให้เกษตรกรเก็บตัวอย่างดินอย่างถูกวิธีสำหรับส่งตรวจวิเคราะห์

1.2 วิธีการดำเนินงาน

- 1) รวบรวมเกษตรกรที่มีพื้นที่ในพื้นที่รับประโยชน์
- 2) จัดกิจกรรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ทั้งการบรรยาย การฝึกปฏิบัติ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเกษตรกร ในด้านการพัฒนาที่ดิน เช่น วิธีการปรับปรุงบำรุงดิน วิธีการอนุรักษ์ดินและน้ำ การใช้ผลิตภัณฑ์ พต. ชนิดต่างๆ เป็นต้น
- 3) คัดเลือกพื้นที่ของเกษตรกรเพื่อจัดทำแปลงสาธิตการปลูกพืชบำรุงดิน
- 4) ออกเยี่ยม ให้คำแนะนำ และเป็นที่ปรึกษาด้านวิชาการแก่เกษตรกรโดยเจ้าหน้าที่กรมพัฒนาที่ดิน หรือคัดเลือกผู้แทนเกษตรกรเพื่อการติดต่อประสานงาน (หมอดินอาสา)

2. กิจกรรมการประเมินกำลังผลิตดิน และศึกษาแนวทางการจัดการดิน น้ำ เพื่อเพิ่มผลผลิตพืช

2.1 วัตถุประสงค์ของกิจกรรม

เพื่อประเมินกำลังผลิตดิน และศึกษาแนวทางการจัดการดิน น้ำ และธาตุอาหารพืช

2.2 วิธีการดำเนินงาน

- 1) กำหนดรูปแบบการปฏิบัติงานเพื่อการประเมินกำลังผลิตดิน และแนวทางการจัดการดิน น้ำ พืช (จากแผนที่ดิน/แผนการใช้ที่ดิน)
- 2) ประเมินกำลังผลิตของดินตามหน่วยแผนที่ดิน โดยใช้แบบจำลองการปลูกพืช (crop model)
- 3) ออกสำรวจและสัมภาษณ์เกษตรกร ด้านการจัดการดิน เช่น ประวัติการใช้ที่ดิน การจัดการดิน การผลิตพืช ในพื้นที่ตามหน่วยแผนที่ดิน
- 4) คัดเลือกพื้นที่เกษตรกร เพื่อศึกษาและนำข้อมูลผลผลิตไปเปรียบเทียบกับแบบจำลองการปลูกพืช (crop model) โดยมีทางเลือก 2 รูปแบบ
 - 1) รูปแบบที่ 1 การทำแปลงทดสอบกำลังผลิตของดิน โดย
 - (1) ศึกษาและวางแผนตารางปฏิทินการปลูกพืชบนพื้นที่แปลงทดสอบ
 - (2) จัดทำแปลงทดสอบ วิเคราะห์หาปริมาณธาตุอาหารก่อนการปลูกพืช และเก็บข้อมูลการจัดการดินตามปฏิทินการปลูกพืชที่กำหนดไว้ เก็บตัวอย่างดิน พร้อมบันทึกการเจริญเติบโต และผลผลิต
 - 2) รูปแบบที่ 2 การเก็บข้อมูลผลผลิตพืชตามหน่วยการผลิตของดิน ในกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการตามรูปแบบที่ 1 ได้ มีวิธีการดังนี้

- (1) คัดเลือกแปลงปลูกพืชของเกษตรกรตามหน่วยการผลิตของดิน เพื่อทำการเก็บข้อมูลการจัดการแปลงและผลผลิตพืชแบบสุ่มในแปลง (Crop Cutting) จำนวน 30 แปลง
- (2) วิธีการเก็บเกี่ยวผลผลิตพืชแบบสุ่มในแปลง (Crop Cutting) ดังนี้
- (3) บันทึกข้อมูลการจัดการแปลงและข้อมูลผลผลิตพืช โดยการชั่งน้ำหนัก
- (5) นำข้อมูลการจัดการแปลงและผลผลิตพืชเปรียบเทียบกับแบบจำลองการปลูกพืช
- (6) จัดทำรายงานกำลังผลิตของดิน และแนวทางการจัดการดิน น้ำ และธาตุอาหารพืช

- **ระยะเวลาดำเนินการ**

ตุลาคม 2564 – กันยายน 2565

- **ผลการดำเนินงาน**

1. กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพความรู้ด้านการพัฒนาที่ดินและส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน

1.1 การคัดเลือกเกษตรกร พิจารณาคัดเลือกจากเกษตรกรที่มีความสนใจด้านการปรับปรุงบำรุงดินและมีพื้นที่ทำการเกษตรอยู่ในพื้นที่รับผลประโยชน์จากโครงการอ่างเก็บน้ำแม่เงินฯ จำนวน 50 ราย ประกอบด้วยเกษตรกร ตำบลทุ่งกว๋าว อำเภอเมืองปาน จำนวน 30 ราย เกษตรกรตำบลบ้านเอื้อม อำเภอเมืองลำปาง จำนวน 12 ราย และเกษตรกรตำบลบ้านคำ อำเภอเมืองลำปาง จำนวน 8 ราย

1.2 กิจกรรมให้องค์ความรู้ หลักสูตร “ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินและการพัฒนาศักยภาพความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน” และสนับสนุนปัจจัยการผลิต (ถังพลาสติก จำนวน 2 ใบ และกากน้ำตาล จำนวน 40 กิโลกรัม/ราย)

ภาพที่ 5.6-1 ภาพกิจกรรมการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดินและส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน

ภาพที่ 5.6-2 ภาพการสนับสนุนปัจจัยการผลิต

2. กิจกรรมการประเมินกำลังผลิตดิน และศึกษาแนวทางการจัดการดิน น้ำ เพื่อเพิ่มผลผลิตพืช

กรมพัฒนาที่ดินมีภารกิจหน้าที่ดำเนินงานที่สำคัญหลายด้านเพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องดินให้กับเกษตรกร การวินิจฉัยคุณภาพและกำลังผลิตของดินตามชั้นความเหมาะสมของดิน เพื่อสนองการผลิตทางการเกษตร ที่เกี่ยวข้องกับพืชโดยเฉพาะการปลูกพืชอาหารและพืชพลังงาน ปัจจัยที่สำคัญในการผลิตพืชซึ่งควบคุม การเจริญเติบโตและส่งผลกระทบต่อผลผลิตของพืชที่สำคัญ ได้แก่ สมบัติของดิน พันธุ์พืช ภูมิอากาศ และการจัดการ ปัจจัยการผลิตทุกปัจจัยจะต้องได้รับการนำมาใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสมและสอดคล้อง กับความต้องการของพืชจึงจะทำให้พืชที่ปลูกได้รับผลผลิตสูงสุด จึงจำเป็นต้องนำข้อมูลดิน การใช้ประโยชน์ ที่ดินและข้อมูลภูมิอากาศ มาเป็นฐานในการพิจารณาร่วมกับการจัดการ เพื่อคาดการณ์ผลผลิตพืชแต่ละชนิด ให้มีปริมาณสอดคล้องกับความต้องการของตลาดได้

2.1 ที่ตั้งแปลงเกษตรกรที่ร่วมโครงการ

แปลงเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการจำนวน 30 แปลง กระจายไปในพื้นที่โครงการอ่างเก็บน้ำแม่เงินฯ ตามขอบเขตโครงการฯ และแปลงเกษตรกรข้างเคียงที่เกษตรกรยืนยันว่า ได้รับน้ำจากโครงการอ่างเก็บน้ำ แม่เงินฯ ตำแหน่งที่ตั้งแปลงดังแสดงในภาพที่ 1-3 ซึ่งตั้งอยู่บนชุดดินแม่สาย (Ms) จำนวน 7 แปลง ชุดดิน สันทราย (Sai) จำนวน 6 แปลง ชุดดินหางตง (Hd) ชุดดินลำปาง (Lp) ชุดดินสันป่าตอง (Sp) ชุดดินละ จำนวน 2 แปลง และชุดดินเชิงใหม่ (Cm) ชุดดินห้างฉัตร (Hd) ชุดดินกำแพงเพชร (Kp) ชุดดินสุโขทัย (Skt) ชุดดินวังไผ่ (Wi) ชุดดินละจำนวน 1 แปลง ส่วนอีก 6 แปลงเป็นแปลงเกษตรกรนอกขอบเขตพื้นที่โครงการ อ่างเก็บน้ำแม่เงินฯ (ตารางที่ 5.6-1)

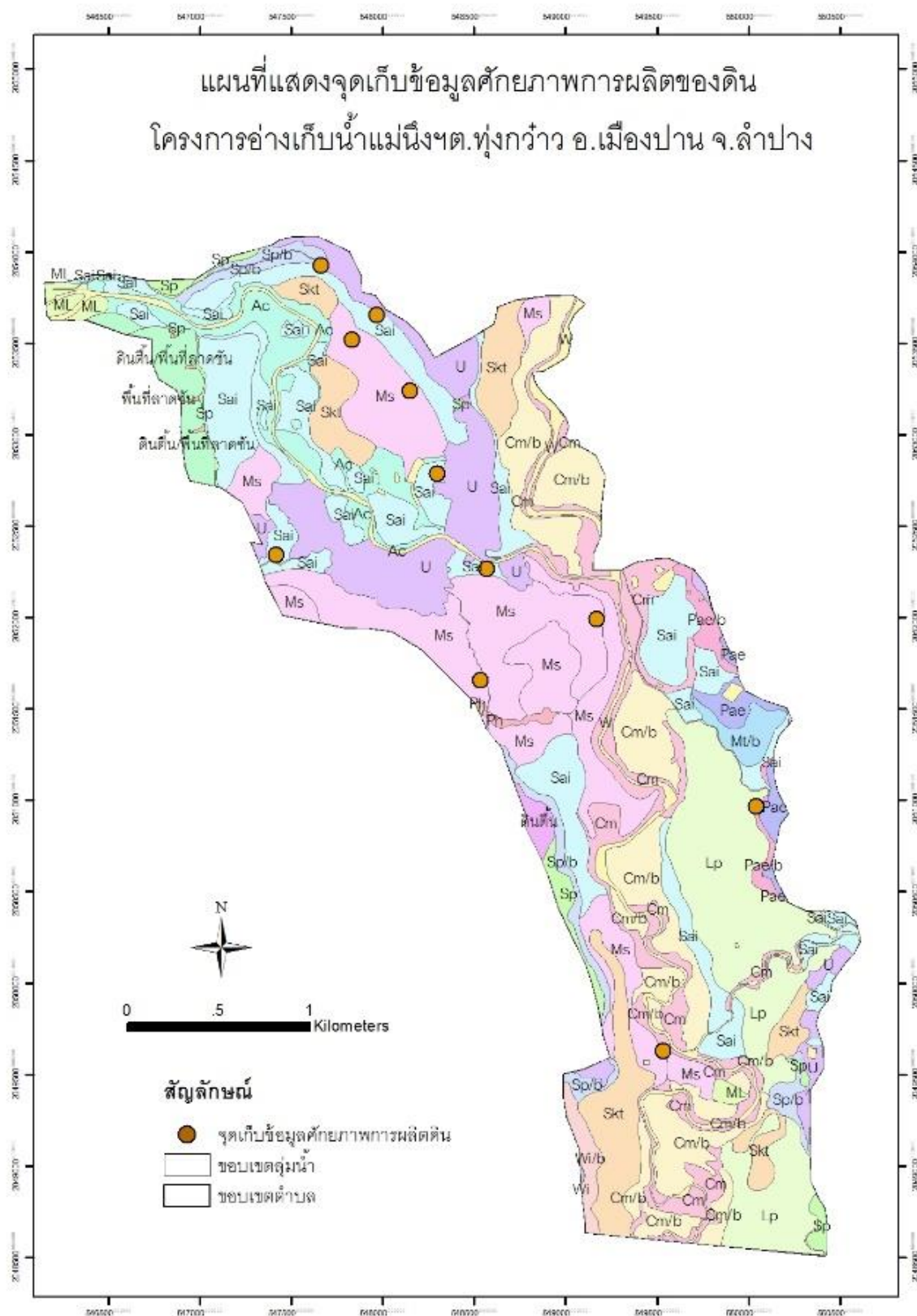
ตารางที่ 5.6-1 พิกัดแปลงเกษตรกรที่ร่วมโครงการการประเมินกำลังผลิตของดิน โครงการอ่างเก็บน้ำแม่เงินฯ
จังหวัดลำปาง จำนวน 30 แปลง

ลำดับ	หมู่บ้าน	หมู่	ตำบล	อำเภอ	X	Y	ชุดดิน
1	เฮี้ย	3	ทุ่งกว๋าว	เมืองปาน	547963	2053654	Sai
2	เฮี้ย	3	ทุ่งกว๋าว	เมืองปาน	547659	2053928	-
3	ป่าเวียง	4	ทุ่งกว๋าว	เมืองปาน	549165	2051992	Ms
4	ป่าเวียง	5	ทุ่งกว๋าว	เมืองปาน	550040	2050967	Lp
5	ป่าเวียง	6	ทุ่งกว๋าว	เมืองปาน	549116	2408634	Wi
6	ป่าเวียง	7	ทุ่งกว๋าว	เมืองปาน	548564	2052267	Sai
7	ป่าเวียง	7	ทุ่งกว๋าว	เมืองปาน	548533	2051660	Ms
8	เฮี้ย	8	ทุ่งกว๋าว	เมืองปาน	548997	2048834	-
9	เฮี้ย	9	ทุ่งกว๋าว	เมืองปาน	547414	2052345	Sai
10	ป่าเวียง	9	ทุ่งกว๋าว	เมืองปาน	547783	2051838	-
11	ป่าเวียง	9	ทุ่งกว๋าว	เมืองปาน	548624	2053701	-
12	ป่าเวียง	11	ทุ่งกว๋าว	เมืองปาน	548297	2052789	Sai
13	ป่าเวียง	11	ทุ่งกว๋าว	เมืองปาน	547829	2053520	Ms
14	ป่าเวียง	11	ทุ่งกว๋าว	เมืองปาน	548729	2053940	-

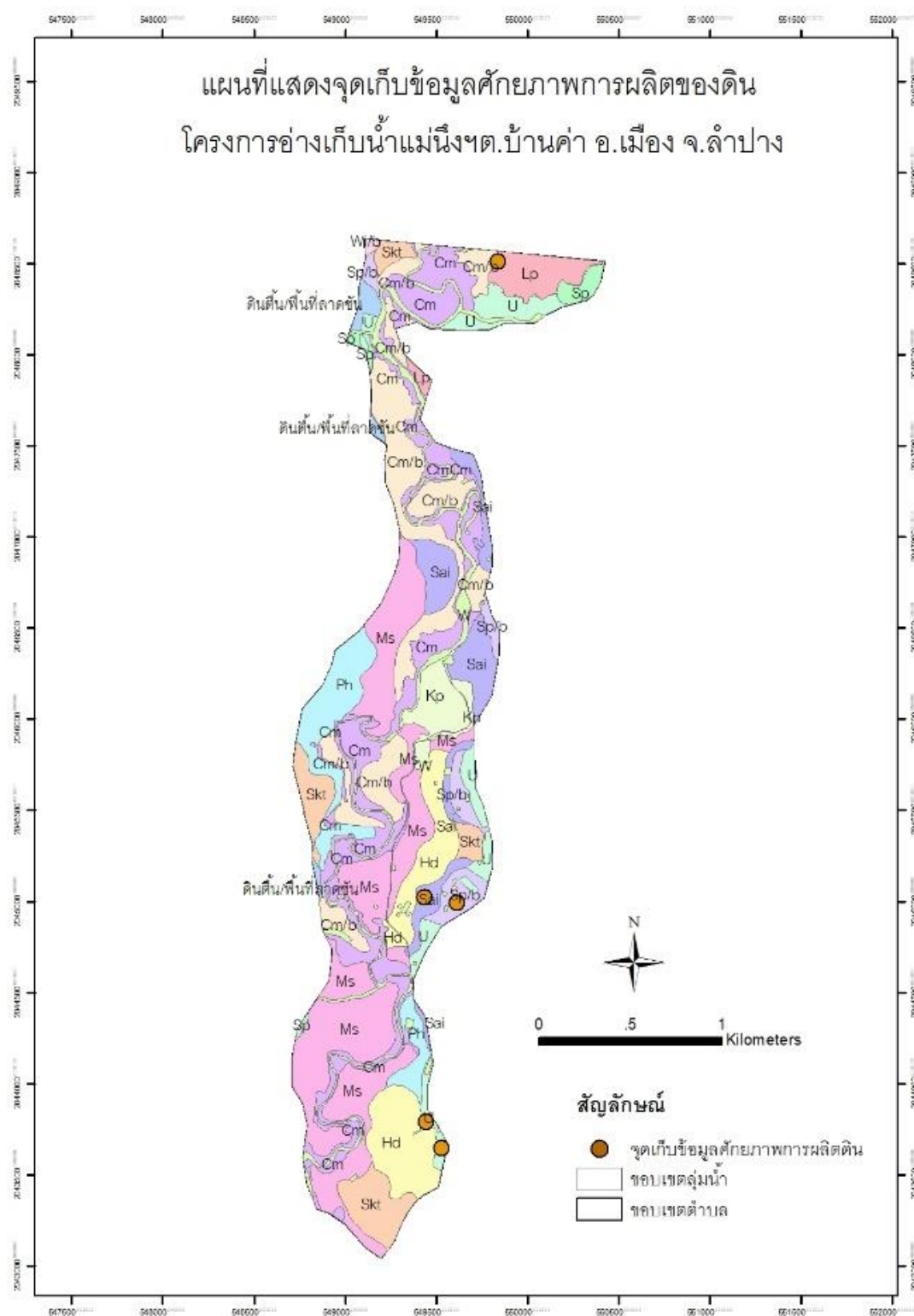

ตารางที่ 5.6-1 พิกัดแปลงเกษตรกรที่ร่วมโครงการการประเมินกำลังผลิตของดิน โครงการอ่างเก็บน้ำแม่เนียงฯ
จังหวัดลำปาง จำนวน 30 แปลง (ต่อ)

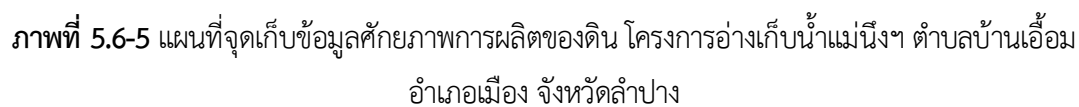
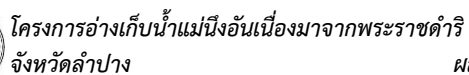
ลำดับ	หมู่บ้าน	หมู่	ตำบล	อำเภอ	X	Y	ชุดดิน
15	เฮี้ย	11	ทุ่งกว้าว	เมืองปาน	548145	2053239	Ms
16	เฮี้ย	11	ทุ่งกว้าว	เมืองปาน	549531	2049632	Ms
17	สมค่อม	1	บ้านค่า	เมือง	549609	2044993	Sp/b
18	สมค่อม	1	บ้านค่า	เมือง	549431	2045023	Sai
19	ห้วยเป้ง	5	บ้านค่า	เมือง	549835	2048513	Lp
20	ห้วยเป้ง	5	บ้านค่า	เมือง	549822	2048046	-
21	ใหม่รุ่งเจริญ	8	บ้านค่า	เมือง	549526	2043648	Hd
22	ใหม่รุ่งเจริญ	8	บ้านค่า	เมือง	549439	2043791	Hd
23	สบเฟือง	2	บ้านเอื้อม	เมือง	546463	2038003	Ms
24	สบเฟือง	2	บ้านเอื้อม	เมือง	546702	2037996	Sai
25	ห้วยลึก	4	บ้านเอื้อม	เมือง	547886	2040186	Hc
26	ห้วยลึก	4	บ้านเอื้อม	เมือง	547339	2040462	Sp/b
27	ฮ้อง	8	บ้านเอื้อม	เมือง	547360	2039312	Kp
28	ฮ้อง	8	บ้านเอื้อม	เมือง	547295	2038941	Cm/b
29	ทุ่งปงเรียน	10	บ้านเอื้อม	เมือง	548324	2042194	Skt
30	ทุ่งปงเรียน	10	บ้านเอื้อม	เมือง	548276	2041784	Ms

ภาพที่ 5.6-3 แผนที่จุดเก็บข้อมูลศักยภาพการผลิตของดิน โครงการอ่างเก็บน้ำแม่นางน้อย ตำบลทุ่งกว๋าว
อำเภอทุ่งกว๋าว จังหวัดลำปาง

ภาพที่ 5.6-4 แผนที่จุดเก็บข้อมูลศักยภาพการผลิตของดิน โครงการอ่างเก็บน้ำแม่หนึ่งฯ ตำบลบ้านคำ
อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

2.2 การจัดการดินและพืชในแปลงเกษตรกร

เกษตรกรโดยส่วนใหญ่จะปลูกข้าวตามด้วยข้าวโพดเพื่อทำเมล็ดพันธุ์หรือข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่ที่ได้รับน้ำชลประทาน ซึ่งมีการจัดการดินและพืชแตกต่างกัน ส่วนในพื้นที่ที่ได้รับน้ำไม่เพียงพอเกษตรกรจะไม่ปลูกพืชใด ๆ หลังนา พื้นที่ต้นน้ำใกล้โครงการอ่างเก็บน้ำแม่เงินฯ อยู่ในตำบลทุ่งกว๋าว อำเภอทุ่งกว๋าว จังหวัดลำปาง เกษตรกรจะปลูกข้าวในช่วงเดือนพฤษภาคม เกษตรกรเริ่มเตรียมแปลงในช่วงปลายเดือนเมษายน-ต้นเดือนพฤษภาคม โดยปลูกข้าวพันธุ์ไม่ไวแสง ส่วนเกษตรกรทางท้ายน้ำจะเตรียมดินเพื่อปลูกข้าวช้ากว่าเกษตรกรในพื้นที่ต้นน้ำ

จากการสอบถาม พบว่า ในปี 2565 เกษตรกรร้อยละ 36.7 ใช้พื้นที่หลังนาปลูกข้าวโพดเพื่อทำเมล็ดพันธุ์ให้กับบริษัทเมล็ดพันธุ์ที่มารับซื้อและส่งเสริมการใช้ปุ๋ยในพื้นที่ โดยพื้นที่ปลูกทั้งหมดอยู่ในพื้นที่ตำบลทุ่งกว๋าว อำเภอเมืองปาน ซึ่งเป็นพื้นที่ต้นน้ำของอ่างเก็บน้ำ ส่วนเกษตรกรร้อยละ 26.8 ใช้พื้นที่หลังนาปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และเกษตรกรร้อยละ 36.7 ที่ไม่ได้ปลูกพืชหลังนา โดยอยู่ในตำบลบ้านคำ อำเภอเมืองร้อยละ 20 และอยู่ในตำบลทุ่งกว๋าว อำเภอเมืองปาน ร้อยละ 20 โดยให้เหตุผลว่าน้ำเข้าไม่ถึงแปลง

ด้านการจัดการพืช ในการผลิตข้าวโพดทำเมล็ดพันธุ์จะมีการจัดการพืชที่ต้องดูแลอย่างใกล้ชิดเป็นขั้นตอน และซับซ้อนกว่าการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ด้านการใช้ปุ๋ยเคมี สำหรับการปลูกข้าวโพดเพื่อทำเมล็ดพันธุ์ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จะใช้ปุ๋ยตามที่บริษัทกำหนดให้ ดังนี้ สูตร 16-16-16 จำนวน 50 กิโลกรัมต่อไร่ (1 กระสอบต่อไร่) เป็นปุ๋ยรองพื้นตอนปลูกข้าวโพด สูตร 46-0-0 จำนวน 50 กิโลกรัมต่อไร่ (1 กระสอบต่อไร่) ใส่ตอนข้าวโพดอายุ 25 วัน และ จำนวน 50 กิโลกรัมต่อไร่ (1 กระสอบต่อไร่) ใส่ตอนข้าวโพดถนอยอด แต่ยังพบว่ามีการเกษตรกรบางรายที่ใส่ปุ๋ยมากกว่าที่บริษัทกำหนดให้ โดยใส่ปุ๋ย 16-8-8 จำนวน 100 กิโลกรัมต่อไร่ (2 กระสอบต่อไร่) เป็นปุ๋ยรองพื้นตอนปลูกข้าวโพด สูตร 46-0-0 จำนวน 50 กิโลกรัมต่อไร่ (1 กระสอบต่อไร่) ใส่ตอนข้าวโพดอายุ 25 วัน และ จำนวน 50 กิโลกรัมต่อไร่ (1 กระสอบต่อไร่) ใส่ตอนข้าวโพดถนอยอด

การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เกษตรกรใส่ปุ๋ยเคมีที่มีสูตรและปริมาณแตกต่างกันไปบ้างในแต่ละราย ดังนี้ ปุ๋ยรองพื้นจะใช้สูตร 15-15-15 หรือ 18-8-8 หรือ 16-20-0 ในปริมาณ 50 กิโลกรัมต่อไร่ และตอนข้าวโพดอายุประมาณ 25 วัน จะใช้สูตร 46-0-0 ในปริมาณ 50 กิโลกรัมต่อไร่

ตารางที่ 5.6-2 การใช้พื้นที่หลังนาของเกษตรกรที่ร่วมโครงการฯ

การใช้พื้นที่หลังนาของ เกษตรกร	ตำบลทุ่งกว๋าว อำเภอเมืองปาน	ตำบลบ้านเอื้อม อำเภอเมือง	ตำบลบ้านคำ อำเภอเมือง	รวม
ไม่ปลูก	5 ราย (ร้อยละ 16.7)		6 ราย (ร้อยละ 20.0)	11 ราย (ร้อยละ 36.7)
ปลูกข้าวโพดเพื่อทำเมล็ดพันธุ์	11 ราย (ร้อยละ 36.7)			11 ราย (ร้อยละ 36.7)
ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์		8 ราย (ร้อยละ 26.7)		8 ราย (ร้อยละ 26.7)

2.3 ผลผลิต

ผลผลิตข้าวโพดเพื่อทำเมล็ดพันธุ์ โดยเฉลี่ยมีปริมาณ 1,200 กิโลกรัมต่อไร่ (ที่ความชื้น 14 เปอร์เซ็นต์) โดยในแปลงที่ใส่ปุ๋ยมากกว่าที่บริษัทกำหนดจะได้ปริมาณผลผลิตสูงกว่าแปลงอื่น ๆ ประมาณ 200 กิโลกรัม ในส่วนของผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ โดยเฉลี่ยมีปริมาณ 850 กิโลกรัมต่อไร่ จะเห็นได้ว่า ผลผลิตข้าวโพดจะแตกต่างกันไปตามการจัดการปุ๋ยของเกษตรกร

2.4 ผลวิเคราะห์ดิน

จากการเก็บตัวอย่างดิน นำไปส่งวิเคราะห์ดินในห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ดิน กลุ่มวิเคราะห์ดิน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 6 พบว่า ดินจากแปลงเกษตรกรที่ทำการปลูกข้าวโพดหลังนามีค่าเปลี่ยนแปลงโดยระดับความเป็นกรดเป็นด่างของดิน (pH) มีค่าต่ำกว่า 5.5 อยู่ในระดับกรดจัดถึงกรดจัดมากทุกแปลง

การเปลี่ยนแปลงปริมาณอินทรีย์วัตถุในดินมีค่าแตกต่างกันไป (มีค่าเปลี่ยนแปลงอยู่ในช่วง -1.17 ถึง 1.31 เปอร์เซ็นต์) พบว่า ดินในแปลงเกษตรกรมีปริมาณอินทรีย์วัตถุลดลงคิดเป็นร้อยละ 63 ของจำนวนแปลงที่ปลูกข้าวโพดหลังนา แต่ปริมาณอินทรีย์วัตถุในดินส่วนใหญ่ยังคงอยู่ในระดับปานกลางถึงค่อนข้างสูง มีเพียงสองแปลงที่อยู่ในระดับต่ำและค่อนข้างต่ำ

การเปลี่ยนแปลงปริมาณฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ในดินมีค่าแตกต่างกันไป ดินในแปลงเกษตรกรมีปริมาณฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์เพิ่มขึ้นร้อยละ 84.2 ของจำนวนแปลงที่ปลูกข้าวโพดหลังนา โดยปริมาณฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ในดินอยู่ในระดับสูงมากทั้งหมด

การเปลี่ยนแปลงปริมาณโพแทสเซียมที่สามารถแลกเปลี่ยนได้ในดินมีค่าแตกต่างกันไป ดินในแปลงเกษตรกรมีปริมาณโพแทสเซียมที่สามารถแลกเปลี่ยนได้ลดลงร้อยละ 84.2 ของจำนวนแปลงที่ปลูกข้าวโพดหลังนา โดยปริมาณโพแทสเซียมที่สามารถแลกเปลี่ยนได้ในดินส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำมาก มีเพียง 4 แปลงที่อยู่ในระดับปานกลาง-สูงมาก

● ปัญหาและอุปสรรค

-